

Aan: College van B&W Venray en leden van de Gemeenteraad Venray
Cc: Griffie
Van: Belangengroep Leefbare Dorpen, Werkgroep GroenGeijsteren, Werkgroep Monitoring Hernieuwbare Energie Venray
Betreft: Reactie op en voorstel hoe verder na rapport Windpark Venray
Datum: 4 juni 2021

Geacht college van B&W en leden van de Gemeenteraad,

We hebben kennis genomen van de rapportage van de verkenning 2020 -2021 over Windpark Venray versie 2.0 d.d. 18 mei 2021.

Als samenwerkende werkgroepen willen we hier graag op reageren. Onze reactie bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft het proces van de verkenning en het tweede deel de inhoud.

We realiseren ons dat het een uitgebreid document is geworden. We vragen uw tijd en aandacht om het door te nemen en onze vragen te beantwoorden.

Bij voorbaat onze dank hiervoor.

---

1 Het proces van de verkenning en voorstel verdere samenwerking

Graag willen we u een voorstel doen hoe samen verder te gaan na de verkenning en rapportage van Windpark Venray.

We zijn blij dat een gemeenschappelijke wijsheid, kennis en inzicht en breed draagvlak er voor gezorgd heeft om vooralsnog niet verder te gaan met de realisatie van een windpark in Venray.

In de bijlage leggen we het college en de gemeenteraad een aantal al eerder gemelde opmerkingen, conclusies en vragen ter beantwoording voor. We menen dat de antwoorden relevant zijn voor de besluitvorming op 29 juni 2021 en in de toekomst.

1.1 Een algemeen beeld overheerst

Het rapport is meer van hetzelfde, in de lijn van hoe het verkennend onderzoek is uitgevoerd.

Het lijkt naar een conclusie toegeschreven. De eenzijdige toelichtingen zijn veelal zonder bronvermelding en zonder onderbouwing. De uitgebreide informatie lijkt gedegen maar is daardoor ook misleidend.

We begrijpen het niet. U kunt het wellicht graag allemaal nog bij het oude laten, gewoon niets doen.

U kunt onze signalen, het signaal van de burgers negeren. U kunt ons of een ander de schuld geven.

U kunt ons bang maken en intimideren. Of u kunt voor de vorm iets doen. We begrijpen u niet.

Er is afgelopen jaar onvolledig, niet juist en niet tijdig informatie verstrekt tijdens bijv. de informatiemomenten, op de site van Windpark Venray, in de reactie op brieven, mails, naar aanleiding van het inspreken op sprekersplein. Wat is en wordt er steeds maar niet of niet volledig, niet juist en niet tijdig verteld? Welke belangen zijn er in het spel? Gaat het om financiële belangen, machtsbelangen, politieke belangen? Er ontstaat een beeld van een black box waarbinnen van alles gebeurt maar wat niet openbaar wordt. Er wordt een tweespalt gevoeld tussen de burger en de politiek. Het lijkt erop dat de burger en het belang van de gemeenschap niet op de 1^e plaats staan.

Er is in april 2021 door de gemeente "afgedwongen informatie" gedeeld naar aanleiding van een beroep op de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB). De informatie uit het WOB-verzoek heeft velen de ogen geopend. Verbazing en afschuw over de informatie over het voortraject, de overeenkomst met Etriplus, de rol en afspraken met de werkgroep waarvan de namen van de deelnemers geheim worden gehouden, de stuurgroep met de

“onafhankelijke” gebiedsregisseur en projectleider de heer F. van Bussel en de bij de burgers onbekende afspraken met de dorps- en wijkraden.

Eigenlijk heeft met name het onderzoekswerk van individuele burgers, belangengroepen en de media veel feitelijke informatie boven tafel gebracht over het functioneren van de politiek / het gemeentehuis, belanghebbenden, de invloed op gezondheid, de natuur en de alternatieven waarvoor ook gekozen kan worden. Niet eenzijdig onderzoeken en naar een uitkomst toewerken, maar met een open mind zoeken, delen, ontwikkeling doormaken en dienstbaar zijn.

1.2 Op-gewekt

Het afgelopen jaar zijn burgers, ondernemers uit Venray en Belangengroep Leefbare Dorpen, Werkgroep Monitoring Hernieuwbare Energie Venray en GroenGeijsteren naast andere belangengroepen van Venray met veel enthousiasme en inzet betrokken geweest bij deze verkenning van een windpark in Venray, bij de energietransitie en bij duurzame energie in brede zin. Deze massale en constructieve betrokkenheid van de gemeenschap is gewekt door de (niet juiste, incomplete en niet tijdig) verstrekte informatie, de mistige communicatiestijl en de geslotenheid en ondoorzichtigheid bij de dienstverlening van de projectgroep Windpark Venray, het college van B&W en de ambtenaren.

1.3 Verantwoordelijk

Wie is verantwoordelijk voor deze stijl van dienstverlening? Vaak wordt er naar anderen gewezen als iets niet goed gaat. Een soort vijanddenken als natuurlijke reflex van deze tijd.

De wethouder herhaalt steeds dat deze verkenning een opdracht van de Raad aan het College is. De gemeenteraad heeft echter het Kader voor Opwekking Duurzame Energie vastgesteld, let wel met amendementen. Natuurlijk de gemeenteraad heeft haar aandachtspunten. Etriplus heeft echter, voordat tot een verkennend onderzoek werd besloten, al zelf onderzoek gedaan en het college van B&W benaderd. Het college heeft een overeenkomst met Etriplus getekend en een voorstel geschreven voor het verkennend onderzoek Windpark Venray en dit de gemeenteraad laten accorderen.

Dus wie schrijft de kadernota's en de raadsinformatiebrieven? Wie heeft de feitelijke opdracht opgesteld voor het projectteam van het verkennend onderzoek en projectleider de heer F. van Bussel, wie geeft dagelijks sturing, wie voert de gesprekken met belanghebbenden? Dat is toch het college in samenwerking met de ambtenaren?

Ook externe belanghebbenden, adviseurs en lobbyisten nemen deel aan het spel. Daar maken we ons zorgen over.

Als burger of ondernemer van Venray hebben we ook een aandeel en een democratisch en moreel recht om te participeren in zaken die ons betreffen. We hebben op mensen en partijen gestemd, we hebben de politiek en ambtenaren hun gang laten gaan, we hebben vertrouwd op goed bestuur en politiek en we hebben het misschien daarom laten lopen. Sommige burgers beseffen achteraf dat ze te goedgegelovig zijn geweest. Sommige burgers lijken de moed al (volledig) te hebben opgegeven.

1.4 Het leven is “een belangrijke leerschool”

De wethouder, de heer J. Jenneskens, heeft het in zijn welkomstwoord op blz. 2 in de rapportage over “een belangrijke leerschool”. Die kapstok willen we gebruiken om ons tot u te richten.

Veranderingen komen vaak niet 1, 2, 3 tot stand. We beseffen dat het ook niet niks is om 1, 2, 3 rondom het thema van de energietransitie een sprankelende samenwerking tussen burgers en politiek te realiseren.

De wil om elkaar te leren kennen is de basis om in de verbinding naar een gemeenschappelijk doel te werken. Wat ons bezighoudt, ... hoe komen we met elkaar in gesprek?

Het helpt ons te vernemen wat de politieke en ambtelijke leerpunten zijn van het verkennend onderzoek Windpark Venray. Onder andere bij het in relatie gaan met en communiceren naar burgers.

Nodig is het gezamenlijk bepalen van kernwaarden/uitgangspunten bij de samenwerking tussen burgers en gemeente.

We zijn overtuigd dat als wij de moeite nemen om vanuit gemeenschappelijkheid, een beziel samenwerken tot de mogelijkheden hoort. Wij geloven dat er in uw organisatie, in uw familie, in uw vriendenkring genoeg mensen zijn die het hart op de juiste plaats hebben en zich willen inzetten voor de gemeenschap, de medemens, de aarde. Wij geloven dat burgers hand in hand samen kunnen werken aan een betere wereld.

Het is een tijd van omdenken, revolutie. We kunnen zo niet verder met de aarde en de natuur.

Dat zijn we ons heel goed bewust. We moeten beginnen onze uitgangspunten, onze gedachten, de mogelijkheden open te gooien. Elkaar een spiegel voor te houden. Het is nodig dat het vertrouwen in de overheid, in de gemeente Venray wordt hersteld en verbeterd. Het is nodig dat de tweespalt die nu wordt gevoeld, wordt erkend en wordt opgelost. We kijken uit naar uw aanwezigheid, uw handelen vanuit een ander licht.

1.5 Duurzame energie, eerlijkheid duurt het langst

Belangengroep Leefbare Dorpen, Werkgroep Monitoring Hernieuwbare Energie Venray en Groen Geijsteren hebben de intentie om actief betrokken te zijn bij thema's als:

- De ontwikkeling van duurzame energie en de energietransitie.
- De omgevingsvisie en omgevingsontwikkeling.
- De circulaire economie.
- Kleinschalige projecten duurzaamheid in de lokale gemeenschappen.

Wij willen een serieuze partner zijn die meedenkt, adviezen geeft en meewerkt in de uitvoering.

We willen als burgers niet op de "oude manier" behandeld worden door het college, gemeenteraadsleden, projectgroepen en ambtenaren.

Het is echter vooraf nodig over de kernwaarden en uitgangspunten in gesprek te gaan:

- Hoe met elkaar om te gaan, streven naar een duurzame relatie op basis van wederzijds vertrouwen en respect.
- Dienstverlening met onderscheid, met de menselijke maat.
- Ethisch handelen: gemeenschappelijk belang boven individueel belang.
- Mondiale verbondenheid, we zijn broeders en zusters en met elkaar verbonden.
- Hoe, wanneer en op welke onderwerpen worden burgers en belangengroepen in de toekomst wel / niet betrokken. Insluiten, vertrouwen en samenwerken i.p.v. wantrouwen en uitsluiten.
- Helderheid over het projectplan en de projectorganisatie.
- Eenduidig beschrijven kernwaarden en uitgangspunten.

1.6 Onze belangrijkste vraag aan u

We stellen voor dat u in gesprek gaat en tijd neemt voor een moment van stilte en bezinning over uw dienstverlening, bovenstaande kernwaarden en uitgangspunten. We hebben geen haast, maar er is ook geen tijd te verliezen.

Belangengroep Leefbare Dorpen, Werkgroep Monitoring Hernieuwbare Energie Venray en Groen Geijsteren willen graag hun ervaringen, kennis en inzichten delen en (samen met een gespreksleider) nader kennismaken en in gesprek gaan met wethouder J. Jenneskens, wethouder C. Vervoort, afgevaardigden van de gemeenteraad, afdelingsmanager Leven, Wonen en Werken mevrouw M. Versleijen, de heer M. van den Beuken, de heer A. van Wijngaarden, de heer W. v.d. Kooij en mevrouw H. van Dinther. Deze personen waren in het verleden en zullen waarschijnlijk in de toekomst nauw betrokken zijn bij genoemde thema's. En daarom vinden we het cruciaal om elkaar beter te leren kennen.

2 Inhoudelijke reactie op Rapport Verkenning Windpark Venray

2.1 Welkomstwoord: windturbines nemen veel minder ruimte in dan zonneparken (blz. 1)

De wethouder lijkt, in navolging van de heer F. van Bussel en zijn team, bij windturbines enkel het fysieke grondoppervlak te zien:

- De heer F. van Bussel heeft tijdens informatieavonden gezegd en op de website windparkvenray.nl geschreven, dat een windturbine slechts 1.000 m² (0,1 ha.) ruimte in beslag neemt. Dat is de ruimte die wordt ingenomen door het fundament van de windturbine plus een kraanopstelplaats.
- Er wordt door windpark Venray met een wel heel tweedimensionale blik naar windturbines gekeken, terwijl de derde dimensie, oftewel de hoogte, niet wordt meegenomen of gebagatelliseerd: “ze zijn zó hoog, je ziet ze niet”. En laat die derde dimensie nu net de grootste en beeldbepalende afmeting van een windturbine zijn.
- Er wordt voorbij gegaan aan het feit dat windturbines een groot gebied in de omtrek negatief beïnvloeden. Denk alleen maar aan aspecten zoals veiligheid, geluid, slagschaduw, lichtschildering, bakenverlichting, ruimtelijke gebruiksbeperkingen, landschap en fauna.

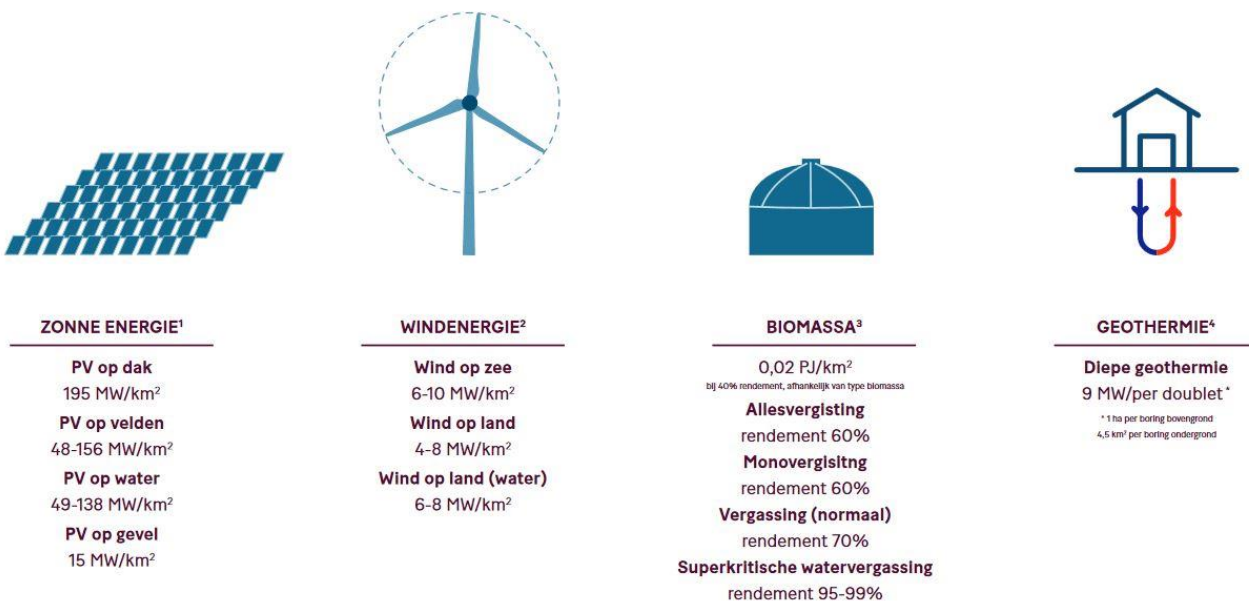
Diverse rapporten bevestigen dat windenergie een GROTER beslag legt op ruimte dan zonne-energie. Uit een recent in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat uitgevoerd onderzoek (“Ruimtelijke uitwerking Energiescenario’s”; link: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-930037.pdf>) blijkt dat het opgewekte vermogen per km² bij zonneparken op land 6 tot 39 keer hoger is dan bij windparken op land (zie onderstaand plaatje, afkomstig van pag. 14 van genoemd rapport):

- PV op velden (zonneparken): 48-156 MW/km²
- Wind op land: 4-8 MW/km²

Omgerekend naar opgewekte energie per km² komt dit erop neer dat windenergie gemiddeld 5 keer meer oppervlak vraagt dan zonne-energie (range: 2 tot 12 keer). Hierbij is uitgegaan van 950 vollasturen zon en 3000 vollasturen wind.

Productie

Op de volgende 4 pagina's wordt het ruimtebeslag dat verschillende bronnen innemen in kaart gebracht per thema: Productie, opslag, transport en distributie.

1. Advies SDE+, PBL 2018; Roadmap NL - PV systemen en Toepassingen, TKI Urban Energy i.o.v. RVO 2017, huidige situatie is 280 WP, maar verbetering in de toekomst. In deze rapportage is met 340 WP gerekend, gebaseerd op de gemiddelde efficiëntietoename die Berenschot/Kalavasta hebben meegenomen voor de toekomst.
 2. Ruimte in het Klimaatakkoord 2018
 3. Beschikbaarheid houtige biomassa voor energie in Nederland, Ecofys, RVO 2017; Contouren en instrumenten voor een Routekaart Groengas 2020-2050, CE Delft, 2018
 4. Masterplan Aardwarmte in Nederland 2018

Anders gezegd: windturbines op zich vergen relatief weinig ruimte, maar met windturbines energie opwekken (en daar gaat het hier om) vergt daarentegen juist ontzettend veel ruimte.

Je kunt het ook anders formuleren: een hedendaagse windturbine van 4-4,5 MW:

- Maakt 100 ha (= 1 km²) onbewoonbaar en onleefbaar.
- Tast in een nog groter gebied de leefbaarheid in ernstige mate aan.

Vraag:

- **Op basis van welke bronnen doet Windpark Venray uitspraken over ruimtebeslag?**

2.2 Welkomstwoord wethouder J. Jenneskens: blijvende gevolgen voor het gemeenschapsgevoel in deze dorpen. Relatie met onderzoek van 2015 (blz. 1)

De gemeente had toen ze in 2019 tot een verkenning besloot kunnen weten dat de kans op tweespalt reëel was. Windparken hebben immers ook in vele andere plaatsen tot tweespalt geleid. Ook gezien ervaringen met eerdere verkenningen naar windparken binnen de gemeente mocht dit bekend worden verondersteld.

In 2015-2016 was de raad ook al verdeeld in hun houding ten opzichte van de realisatie van een eventueel windpark in Venray. De gemeente laat de provincie op 22 april 2015 weten tot de conclusie gekomen te zijn dat in Venray geen geschikte plekken zijn voor een windpark. In diezelfde brief aan de provincie verwijst de gemeente ook naar het plan van een commerciële partij uit 2014 om een windpark met 10 windturbines bij Ysselsteyn te realiseren en vermeldt dat de gemeente dit niet wilde.

Vragen:

- **Tweespalt tussen wie, tussen welke partijen? Waarom, waarover is deze tweespalt ontstaan? Wees hier concreet in, vanuit de werkgroepen herkennen we dit beeld niet.**
- **Waarom zijn de resultaten van de verkenning door de gemeente uit voorjaar 2015 niet meegenomen als basis voor de verkenning nu? Verkenning is toen gedaan op verzoek van de provincie. Reactie 22 april 2015 naar provincie gestuurd met conclusie: omgeving niet geschikt voor meerdere grote windturbines. De feiten zijn sinds 2015 niet wezenlijk veranderd, alleen de windturbines zijn groter geworden. Waarom dan toch een nieuwe verkenning?**

2.3 Welkomstwoord wethouder J. Jenneskens: Afronding project. (blz. 2)

Bij de eerste presentaties werd aangegeven dat de planning was om de verkenning voor de zomer van 2021 af te ronden. Later werd aangegeven dat deze planning mogelijk niet werd gehaald. Nu wordt de verkenning toch conform planning opgeleverd. De enige reden om de planning niet te halen was bij ons weten het verzoek dat er lag vanuit dorpen om de verkenning af te ronden nadat fysieke bijeenkomsten georganiseerd konden zijn.

Vragen:

- **Begrijpen wij het verkeerd?**
- **Wat was de reden om de verkenning af te ronden?**

2.4 Welkomstwoord wethouder J. Jenneskens: jong en oud (blz. 2)

Het voorstel om een brede dialoog te starten bij de evaluatie van KODE zoals wethouder de heer J. Jenneskens voorstelt in zijn welkomstwoord, is een goed voorstel.

De wethouder vindt dat jongeren te weinig zijn gehoord. Tijdens fysieke bijeenkomsten vertelde hij dat ook. De lage opkomst tijdens de bijeenkomsten lijkt meer voort te komen uit de late en beperkte berichtgeving. Verder de gekozen momenten waarop ze plaatsvonden, meestal op werkdagen tijdens werkuren. Vanuit de werkgroep GroenGeijsteren is geconstateerd dat zij via Instagram en Facebook wel jongeren bereiken die ook nog reageren op berichten en deze delen.

In navolging van de heer F. van Bussel verwees de wethouder tijdens informatiebijeenkomsten naar de RES jongerenenquête, die ook volgens hem laat zien dat jongeren veel positiever zijn over windparken dan ouderen. Iets dat ook door de heer F. van Bussel wordt gezegd. In die enquête valt echter ook te lezen dat het vermeende verschil tussen generaties niet bestaat: als turbines dichtbij komen, dan zijn ook jongeren in meerderheid tegen. Op de vraag hoe jongeren over windturbines denken wanneer die in huis hoorbaar zijn, antwoordt 70-80% dat men dat niet wil. De enquête laat duidelijk zien dat het draagvlak afneemt wanneer windturbines dichterbij komen. Het is uiteraard gemakkelijk om vóór een windpark te zijn, wanneer het een “ver van mijn bed show” is.

Zie pag. 29 van het rapport in het kader van de RES uitgevoerde onderzoek “Jongeren en de energietransitie”: “Beleving windmolens” link:

<https://www.regionale-energiestrategie.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1801660>.

Jongeren zijn verdeeld over het kunnen zien van windmolens, maar horen ze veelal liever niet.

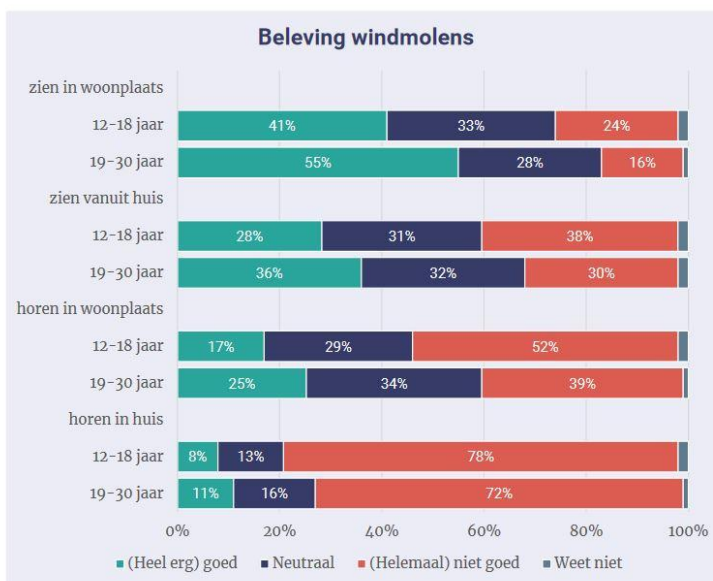
Jongvolwassenen ervaren het zien van windmolens in hun woonplaats vaker positief (56%) dan negatief (16%). Onder tieners bestaat meer verdeeldheid met 41 procent positief tegenover 24 procent negatief.

Over het kunnen zien van windmolens vanuit huis zijn jongeren sterk verdeeld. Tieners zijn negatiever dan jongvolwassenen.

Ongeveer drie op de tien jongeren hebben geen uitgesproken mening over het zien of horen van windmolens in hun woonplaats.

De helft van de tieners hoort liever geen windmolens in hun woonplaats. Bij jongvolwassenen delen vier op de tien dit standpunt. Een kwart van de jongvolwassenen vindt het goed om windmolens te kunnen horen in hun woonplaats.

Een ruime meerderheid van de jongeren wil geen windmolens horen in huis. Een op de tien jongeren vindt het goed om thuis windmolens te kunnen horen.

Wat vind jij ervan als je...
 Windmolens kan zien staan in jouw woonplaats.
 Een windmolen kan zien vanuit jouw huis.
 Windmolens buiten kunt horen in jouw woonplaats.
 Een windmolen kan horen binnen in jouw huis.

29

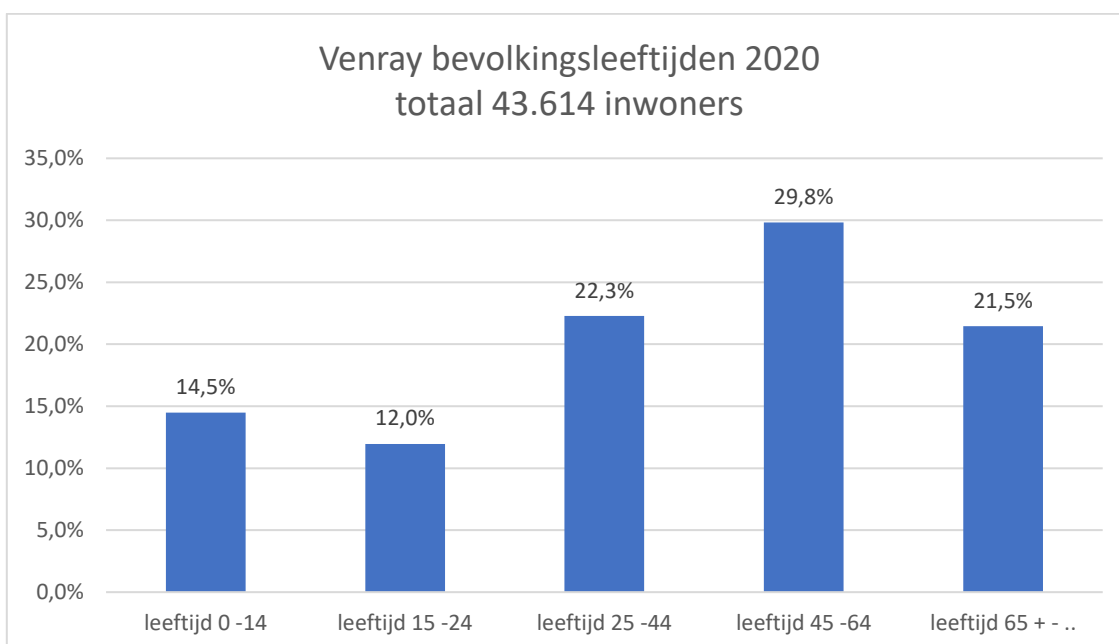
Vraag:

- Wat vindt u van deze rapportage over jongeren?

2.5 Welkomstwoord wethouder J. Jenneskens: jong en oud (blz. 2)

In de uitgangspunten van het verkennend onderzoek Windpark Venray is door de projectgroep niets vastgelegd over wie wel en niet expliciet bij het onderzoek en de enquête te betrekken. Zover we weten is bij de enquêtes en petitie niet onderzocht wat de leeftijd van de betrokkenen is. De aanwezigheid in informatiemomenten zegt niet alles over hoe betrokken de jeugd is. Bij de belangengroepen zijn feitelijk aantoonbaar wel degelijk jongeren betrokken. We horen trouwens dat veel betrokken ouderen zich door de tekst "50+ers" en "jong en oud" in het rapport voor de waarde van hun mening geminacht voelen.

Bijgaand info over leeftijdsopbouw: <https://allecijfers.nl/gemeente/venray/#leeftijdsgroepen>

Vragen:

- **Heeft of maakt de gemeente beleid over wie ze bij welke onderwerpen wil betrekken en hoe?**
- **Op basis waarvan wil de gemeente de keuze voor een groep bepalen?**
- **Welk gewicht wil de gemeente aan de mening van bepaalde leeftijdsgroepen geven bij toekomstige besluiten en op basis waarvan?**
- **Is de mening van jongeren meer waard dan de mening van ouderen of zijn deze meningen van gelijke waarde?**

2.6 Potentiële zon-op-dak projecten (blz. 5-6)

“Daken blijken niet sterk genoeg. Vaak wordt in een later stadium pas een gedegen onderzoek gedaan om te kijken of het dak daadwerkelijk technisch geschikt is”.

- De gemeente zou hier een rol kunnen spelen door de initiatiefnemer aan de voorkant te laten onderzoeken of daken geschikt zijn.
- Binnen enkele jaren zijn zeer lichte dunne film modules beschikbaar.

Vraag:

- **Wilt u deze mogelijkheden oppakken?**

2.7 Uitgangspunten gemeenteraad zijn niet eenduidig geformuleerd (blz. 8)

In het rapport lezen we een sfeer van dat windmolens wettelijk gezien eigenlijk altijd wel geplaatst kunnen worden. Een verkennend onderzoek waarbij de projectleider, de heer F. van Bussel, van begin af aan al zijn eenzijdig gerichte mening klaar heeft. Bronvermelding met verwijzing naar rapporten, literatuur blz. etc. van de mening ontbreekt.

De genoemde uitgangspunten zijn niet eenduidig geformuleerd. Het is mede hierdoor onvoldoende of onmogelijk te beschrijven of de uitgangspunten behaald zijn.

Vraag:

- **Is het college bereid in de toekomst bij andere projecten uitgangspunten eenduidig te gaan formuleren?**

2.8 De verkenning: in dialoog, Sprekersplein (blz. 11)

De wethouder J. Jenneskens heeft aangegeven en ook laten zien dat de persoonlijke dialoog hem het beste ligt. De projectleider, de heer van F. van Bussel, heeft zich in al de informatiebijeenkomsten op zijn manier laten zien (zie punt 1: De onafhankelijke adviseur F. van Bussel). Bij hem ontstond geen verbinding tijdens de bijeenkomsten, er bleef vooral het gevoel over dat hij zijn boodschap voor het voetlicht wilde brengen en hij had geen of beperkte antwoorden op inhoudelijke vragen. Kortom geen dialoog.

Een sprekersplein is geen dialoog en al helemaal niet als de regels zijn dat er geen dialoog gevoerd mag worden.

Vragen:

- **Hoe gaat het college er voor zorgen dat brieven tijdig worden bevestigd en beantwoord?**
- **En hoe burgers in dialoog kunnen gaan met het college en de raad?**

2.9 Enquête (blz. 15)

De enquête van Windpark Venray, de stelling van Burgers van Venray en de petitie geven aan dat burgers tegen een windpark zijn.

De uitslag van de enquête van Windpark Venray laat niets aan duidelijkheid te wensen over:

- Nee: 69%
- Ja mits (geen overlast): 22%; ook te lezen als “Nee, tenzij”
- Ja: 9%

Dat de enquête, nu de uitslag niet positief uitpakt voor de realisatie van een windpark, nadrukkelijk als niet representatief wordt gekwalificeerd geeft te denken.

Vragen:

- **Waarom wordt de enquête ontkracht als zijnde niet representatief?**
- **Zou het verkenningsteam dat ook hebben gedaan wanneer de uitslag anders zou zijn geweest?**

2.10 De organisatie (blz. 17)

De gebiedsregisseur, projectleider van het verkennend onderzoek Windpark Venray de heer F. van Bussel heeft als voormalig directeur KNHM (dochter maatschappij Arcadis) tot februari 2021 gewerkt aan het onderzoek. Vanaf 1 maart 2021 in dezelfde rol maar dan als medewerker van Arcadis. Hij is betrokken in de uitvoering en uitkomst van dit onderzoek en de opgestelde rapportage.

Arcadis is een advies- en ingenieursonderneming waar de gemeente Venray al jaren zaken mee doet. Arcadis is aandeelhouder van Etriplus. Etriplus is, wat burgers pas n.a.v. de informatie uit het WOB-verzoek begrijpen, medeopdrachtgever en financier van verkenning Windpark Venray. Zij betaalt 50 % van de kosten van het verkennend onderzoek Windpark Venray.

Vragen:

- **Waarom ziet het college, bovengenoemde informatie kennende, de heer F. van Bussel nog steeds als onafhankelijk adviseur?**
- **Hoe kan het zijn dat een belanghebbende / partner (Etriplus) zo'n grote stempel mag drukken op het uitvoeren van een verkennend onderzoek en opstellen van de rapportage?**
- **Waarom is dit de burgers niet eerder verteld? Hoe moet de burger vertrouwen behouden in de politiek die dit heeft veroorzaakt en belangenverstrengeling toelaat?**

2.11 Zoekgebieden, radarverstoring (blz. 21)

Contact met Defensie leverde een verwijzing op naar de Viewer Bouwhoogtebeperkingen Luchtvaart <https://ez.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=8eaadf232049849ad9841d35cd7451>. Daaruit blijkt dat radarverstoringgebieden met toetsingsplicht ook in het oostelijk deel van Venray van toepassing zijn. Op locatie Geijsteren - De Zomp gelden 4 toetsingen! Windpark Venray toont op de website afwijkende, eigengemaakte, kaartjes, die de indruk wekken dat er in de aangegeven zoeklocaties geen hoogtebeperkingen zijn.

Vragen:

- **Kunnen de tekeningen die als uitgangspunten zijn gebruikt worden aangepast? Op basis van deze tekeningen zijn de burgers verkeerd voorgelicht en zijn verkeerde conclusies getrokken.**
- **Welke bronnen gebruikt de gemeente? In de genoemde "Toelichting PERSEUS radarhinder toetsingsmethode en berekeningen" valt op pag. 4 te lezen "Noot: Dit document is bedoeld als toelichting op de bestaande regelgeving. Er kunnen echter verder geen rechten aan worden verbonden." Waarom worden berekeningen, die aan de hand van dit rapport gemaakt lijken te zijn, als feiten gepresenteerd?**

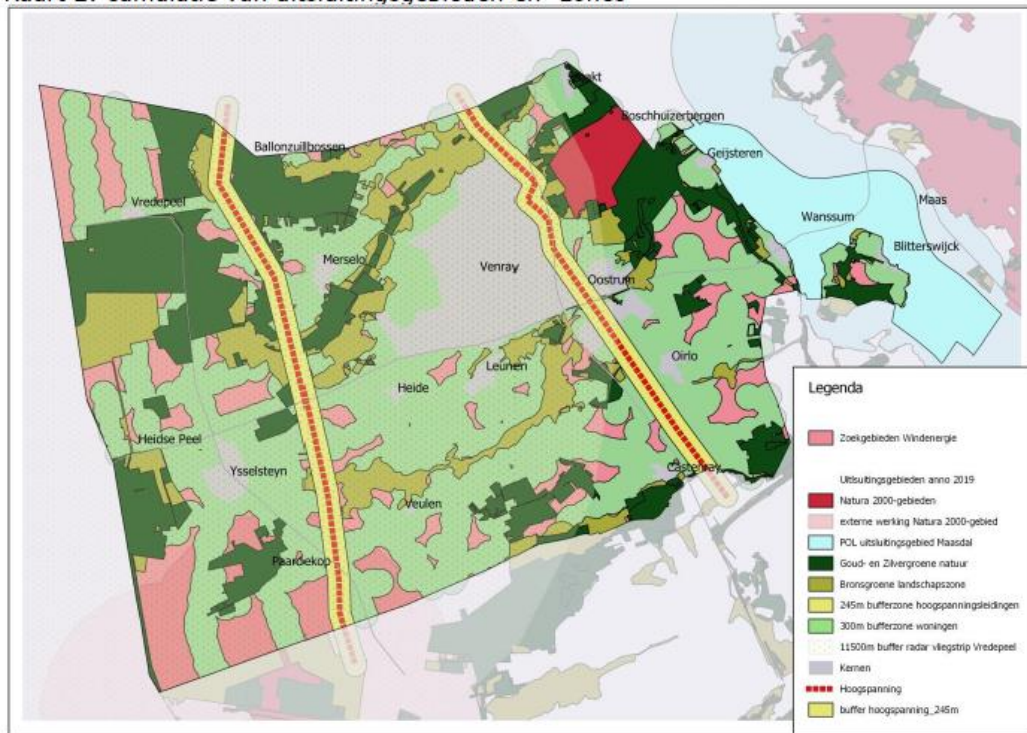
2.12 Eerste analyse zoekgebieden, KODE amendement (blz. 25)

Tijdens de verkenning worden telkens weer andere afstanden genoemd. In het begin van de verkenning is een afstand van 300 meter tot woningen gehanteerd, en niet 350 meter zoals staat beschreven.

Zie ook de oorspronkelijke kaart uit KODE Venray. Let hierbij ook op de vormen van de zoekgebieden, deze zijn afwijkend van de vormen zoals gepresenteerd bij de verkenning.

Kaart 2: cumulatie van uitsluitingsgebieden en -zones

In het in 2019 aangenomen amendement KODE -Windturbines staat: “De buffer tot de woning bedraagt minimaal 300 meter en loopt verder op, naar gelang de hoogte van de windturbine. Hiervoor wordt een tabel door het college opgesteld”. Het college heeft dit echter verzuimd. Wethouder Jenneskens heeft toegezegd alsnog te zorgen dat die tabel er komt en wordt vastgesteld in de gemeenteraad.

Op de website van GroenGeijsteren staat een interactieve kaart waarop het effect van verschillende afstanden tot woningen in relatie tot de zoekgebieden is te zien

https://www.groengeijsteren.nl/bibliotheek/kaarten_cirkels_verbeterd.html .

Vragen:

- **Waar is deze tabel, waarom lijkt deze nog steeds niet gemaakt te zijn?**
- **Waarom is deze tabel niet gehanteerd bij het bepalen van de zoekgebieden?**
- **Wisten de projectleden hier niet van?**
- **Wanneer komt de tabel? Afspraak = afspraak!**

2.13 Locatie, conclusie (blz. 29)

Geschreven wordt over zoekgebied 2 en afhankelijkheid van plaatsen windturbines in type natuur.

Vraag:

- **Bij welk type natuur zijn windturbines wel/niet mogelijk?**
- **Welke criteria worden daarbij gehanteerd en op grond waarvan?**
- **Wanneer wordt de beslissing over het natuurgebied in zoekgebied 2 genomen?**

2.14 Laag frequent geluid (blz. 31)

“Het aantal meldingen en klachten over het horen van een bromtoon is de afgelopen jaren toegenomen”. Het feit dat windturbines steeds groter worden is een deel van de verklaring:

- Grotere windturbines hebben een hogere en zwaardere mast en langere en zwaardere rotorbladen. Dat veroorzaakt lagere trillingsfrequenties.
- Grotere windturbines draaien langzamer: het geluid van de achterkant van de rotorbladen wordt met een lagere (bladpasseer)frequentie gemoduleerd.

Kortom: bij grotere windturbines verschuift het geproduceerde geluidsspectrum naar lagere frequenties.

Er is heel veel bekend over gezondheidsschade en natuurschade door windturbines. Er ontstaat een indruk dat onderzoek een sluitpost wordt. Terwijl er enorm veel literatuur en casussen beschikbaar zijn. Wanneer er sterke aanwijzingen zijn dat er sprake van gezondheidsschade kan zijn, geldt het voorzorgsbeginsel (artikel 191 verdrag werking Europese Unie).

Vragen:

- **Waarom wordt het voorzorgsbeginsel niet gehanteerd?**
- **Wanneer worden gezondheidsrisico's en invloeden op de natuur als een probleem erkend?**

2.15 Slagschaduw (blz. 34)

Deze norm geldt voor gevoelige gebouwen (bijvoorbeeld woningen of scholen) binnen een straal van 12 maal de rotordiameter van de windturbine.

Stel de rotordiameter is 140 meter, dan is de norm $12 \times 140 = 1.680$ meter.

Vraag:

- **Kan dit ook opgenomen worden in de tabel die nog gemaakt gaat worden?**

2.16 Profijtplan (blz. 43)

“Omwonenden ontvangen een extra investeringsimpuls van € 6.000 in geluidsreductie/isolatie indien gewenst bij woningen tot circa 750 meter afstand”.

Geluidsreductie/isolatie helpt niet bij laagfrequent geluid. Vanwege de lange golflengtes wordt dit type geluid nauwelijks geabsorbeerd.

De tabel met de afstand tot de woning is relevant. Met een investeringsimpuls ga je het probleem van geluid niet oplossen.

2.17 Planschade (blz. 45)

Veel overbodige, achterhaalde, verwarrende en deels onjuiste informatie met gebruikmaking van oude wetgeving en betrekking hebbend op een periode met veel kleinere windturbines:

- “Ook is van belang dat bij planschade minimaal 2% voor eigen risico van de woningeigenaar is. Dit staat in de wet.”
  - Dit staat in de huidige wet, die nog slechts van kracht blijft tot 1 jan. 2022. Op die datum treedt nl. de nieuwe Omgevingswet in werking en vanaf dan geldt er een vast eigen risico van 4%.
- “Recent wetenschappelijk onderzoek ..... woningwaardedaling van 1.4-2.3% binnen 2 km van een windturbine ..... op basis van gegevens over woningtransacties tot en met 2011”.
  - Dit is volslagen achterhaalde informatie: 10 jaar geleden waren de windturbines veel kleiner: tiphoogte was toen ca. 150 meter. Nu is dat 240 meter of meer.
- “In een actualisatie van dit onderzoek kwam naar voren dat tussen 1985-2019 het effect gemiddeld -2% bedraagt. Het effect na 2011 is iets hoger, te weten gemiddeld -3%. De effecten lijken te reiken tot een afstand van 2,5 kilometer. In het onderzoek is ook expliciet aandacht besteed aan de verschillen in de effecten voor hoge en lage turbines”.
  - Door achterhaalde data mee te wegen krijg je lagere gemiddelde waardedalingen, die niets zeggen over de actuele situatie met veel grotere windturbines dan 10 jaar (of nog langer) geleden.
- “Voor een turbine met tiphoogte boven de 150 meter is het effect gemiddeld -5%. Het effect van hoogte op afstand blijft echter wat onnauwkeurig”.
  - Turbines met een tiphoogte van 150 meter hebben een vermogen van ca. 3 MW en dateren van ca. 10 jaar geleden. Plaatsing van dit soort turbines is niet meer rendabel. Ze worden trouwens niet eens meer gebouwd! De huidige generatie turbines heeft een vermogen van 4,5-5 MW en een tiphoogte van 240 meter of meer. Voor dit soort mega-turbines zal de waardedaling van woningen vrijwel zeker hoger uitvallen dan de vermelde gemiddelde 5%.

Hoe zit het nu precies?

- In de nieuwe Omgevingswet, die ingaat op 1 jan. 2022, staat dat het aanvaardbare maatschappelijke (lees: eigen) risico 4% bedraagt.
- Uit uitspraken van de Raad van State blijkt: planschade kan worden geclaimd tot een afstand van 10 keer de tiphoogte: voor een windturbine met een tiphoogte van 240 meter betekent dat dus tot een afstand van 2400 meter.
- Data over waardedaling:
  - Nederland: Windturbines > 150 m:
    - Tot 2 km: -8% tot -30% met uitschieters tot -50%
  - Duitsland (2007-2015), vrijstaand huizen in landelijk gebied:
    - 0-1 km: -7,1%; oudere huizen: -23%
    - 1-2 km: -6,2%; oudere huizen: -22%
    - 8-9 km: geen waardedaling

“Met betrekking tot zicht zou horizonvervuiling beperkt kunnen worden door bijvoorbeeld het strategisch gebruik van het landschap (bomen), of een andere kleur van de turbine (transparant, schutkleur)”. Dit is kletsboek:

- Het gebruiken van bomen om horizonvervuiling te beperken werkt niet, en zeker niet wanneer je zoals in Venray geen ruime keus in zoekgebieden hebt en die zoekgebieden ook nog eens klein zijn.
- Het met transparante verf beschilderen van metalen masten helpt niet echt.

De door gegeven informatie is feitelijk onjuist en incompleet. Het komt echter wel heel indrukwekkend over.

Vraag:

- **Zijn rapportages en dienstverlening van uw adviseurs weleens middels een second opinion door deskundigen beoordeeld, zeker als deze een commercieel belang hebben?**

2.18 Investeren in het gebied (blz. 46)

“Soms kan ... mogelijk ook de hinder worden verminderd, bijvoorbeeld door bos te planten in de zichtlijnen op de turbines. Extra beplanting heeft ook een gunstige invloed op het geluidsniveau”.

Extra beplanting heeft nauwelijks of geen effect op laagfrequent geluid!

Hier ontbreekt weer de bronvermelding, een professioneel adviseur zorgt dat dat op orde is.

Vraag:

- **Wie beoordeelt de kwaliteit van dit rapport?**

2.19 Conclusies over locaties (blz. 48)

“Echter, windturbines in dit zoekgebied (2) conflicteren met het type natuur dat momenteel wordt voorgesteld bij de ontwikkeling van het natuurgebied aangrenzend aan de visvijver. De ontwikkeling van dit natuurgebied is nog niet definitief en planologisch vastgelegd.”

“Ten aanzien van geschikte locaties concluderen we dat in zoekgebied 1 drie tot vier windturbines geplaatst kunnen worden. Uitbreiding is mogelijk door in het aangrenzende zoekgebied 2 twee windturbines te plaatsen. Hierdoor ontstaat een lijnopstelling van maximaal zes windturbines”.

Vragen:

- **Is dit een subtiele suggestie om de ontwikkeling van dit natuurgebied zo vorm te geven dat er in combinatie met zoekgebied 1 alsnog een windpark zou kunnen worden gerealiseerd?**
- **Kijkend naar de kaart en rekening houdend met 450 meter afstand tot woningen en 500 meter (ca. 3,5 maal de rotordiameter van 140 meter) afstand tussen turbines lijkt er plaats voor hoogstens vijf turbines. Klopt deze redenatie?**

2.20 Haalbaarheid (blz. 49)

“Voor gezondheidseffecten van windmolengeluid is bij grootschalige onderzoeken in Canada en Denemarken geen bewijs gevonden”. Net als tijdens informatieavonden citeert de heer F. van Bussel ook nu weer selectief uit RIVM-

rapport “Gezondheidseffecten van windturbinegeluid” (RIVM 2021); “Er is nog veel onbekend over de gezondheidseffecten die kunnen optreden bij blootstelling aan laagfrequent geluid”.

Er is evenmin aangetoond dat er geen gezondheidseffecten zijn.

Vragen:

- **Waarom geen bronvermelding en onjuist gebruik daarvan?**
- **Welke bron is er gebruikt om tot die opvatting te komen?**
- **Waarom is het voorzorgsprincipe niet gehanteerd?**

2.21 Wat vinden inwoners, omwonenden en landeigenaren (blz. 50)

“Stichting Landgoed Geijsteren is eigenaar van diverse gronden in zoekgebied 1. Haar medewerking is cruciaal om een windpark te realiseren. Tijdens een gesprek met het bestuur van de stichting bleek zij niet bereid te zijn om mee te werken aan een mogelijk windpark”.

Er zou meer openheid moeten zijn over hoe landeigenaren erin zitten, want er wordt toch gespeculeerd door omwonenden. Het scheiden van de inwoners, omwonenden en landeigenaren, in de gesprekken maakt dat zij geen wederzijds begrip kunnen ontwikkelen en werkt wantrouwen en tweespalt in de hand. Op dit moment wordt er op een manier over Landgoed Geijsteren gecommuniceerd alsof zij de veroorzaker zijn van het niet kunnen doorzetten van de verkenning. Dit wordt niet enkel door mensen uit Geijsteren niet gewaardeerd. Groen Geijsteren heeft veel waardering voor de gesprekken die zij met het Landgoed heeft gehad over dit onderwerp en de manier waarop het Landgoed met de mening van omwonenden omgaat.

“In bijeenkomsten over een mogelijk windpark waren met name 50+ers aanwezig. De jonge generatie die straks te maken krijgt met de gevolgen van klimaatverandering, was beperkt aanwezig en hun menig(n)g is onvoldoende gehoord”. Bij de fysieke bijeenkomsten waren inderdaad weinig 50+ers aanwezig. Dat heeft te maken met het feit dat die bijeenkomsten slechts 1 week tevoren werden aangekondigd, maar vooral met de keuze om de meeste van die bijeenkomsten te organiseren op werkdagen tijdens werkuren. Dat was onnodig en het effect was voorspelbaar! Impliciet wordt de suggestie gewekt:

- 50+ers hebben een mentaliteit van “na ons de zondvloed”.
- 50+ers hebben lak aan het lot van hun kinderen en kleinkinderen.

De opmerking en het feit dat wethouder de heer J. Jenneskens dit in het voorwoord overneemt, roept een aantal vragen op:

- Analogie: mensen die niet deelnemen aan gemeenteraadsverkiezingen krijgen ook te maken met de gevolgen van het beleid van een nieuwe raad en een nieuw college. Gaat de gemeente na de verkiezingen hun mening ophalen om op basis daarvan beleidsvoornemens aan te passen?
- Bij de bijeenkomsten in het kader van de “Visie Veehouderij” waren enkele jaren geleden (met uitzondering van de vertegenwoordigers uit de sector zelf) ook vooral 50+ers aanwezig. Daar is door de gemeente nooit een punt van gemaakt.
- De jonge generatie krijgt ook te maken met de gevolgen van bijv.:
  - Het vernietigen van landschap en leefomgeving door het bouwen van logistieke dozen en de daarmee verband houdende toename van vrachtverkeer en uitstoot.
  - Het voor die logistieke dozen aantrekken van arbeidsmigranten, waardoor de druk op de woningmarkt alleen nog maar toeneemt en de sociale cohesie in de dorpen afneemt.
  - De effecten van de intensivering van landbouw en vooral veehouderij: stikstof, geur, fijnstof, endotoxinen, risico op ontstaan van zoönosen, zwaar landbouw- en vrachtverkeer.
  - Steeds meer distributiecentra met vooral laagbetaald werk voor arbeidsmigranten en weinig banen voor hoger opgeleide jongeren. Laatstgenoemden moeten hun heil noodgedwongen elders in den lande gaan zoeken.

Vragen:

- **Wat is de conclusie over landeigenaren, nu bekend is dat Etriplus al vanaf begin 2019 met een eigen onderzoek bezig was en met grondeigenaren in gesprek was, en de eerste gesprekken plaatsvonden vóór de vaststelling van KODE Venray?**
- **Gaat de gemeente ook over deze onderwerpen het gesprek aan met de jongere generatie?**

2.22 Conclusie en vervolg (blz. 51)

“Het besluit van de grondeigenaren om geen medewerking te verlenen aan een windpark, maakt de ontwikkeling ervan vrijwel onmogelijk”.

“Bij de vaststelling van KODE-Venray werd besloten om dit beleidsdocument na 2 jaar te evalueren op basis van de opgedane ervaringen met de tender voor een zonneweide en de verkenning van een windpark. Deze evaluatie zou een goede aanleiding zijn om een brede dialoog te starten met de inwoners van Venray (jong en oud) over concrete acties op korte- en middellange termijn. Kortom, hoe kunnen en willen we onze ambities en doelstellingen behalen en hoe gaan we dit concreet realiseren?”

Als antwoord op de deze vraag verwijzen we terug naar het eerste deel van onze reactie op bladzijden 1-4.

Vraag:

- **“Vrijwel onmogelijk” is iets anders dan volledig onmogelijk. Wat wordt hiermee bedoeld of is het verkeerd opgeschreven?**

3 Ten slotte

We gaan er vanuit dat het bespreken van het rapport van het verkennend onderzoek Windpark Venray in de gemeenteraad van 1 juli 2021, zo te zien is deze verschoven van 29 juni naar deze datum, leidt tot:

- Beantwoording door het college van B&W van de door ons in de bijlage gestelde vragen.
- Aanvullende vragen van de gemeenteraad zodat die zich een helder beeld kan vormen.
- Het volgen van het advies van het college van B&W en het verkennend onderzoek Windpark Venray volledig te stoppen en geen vervolg te geven.

Met vriendelijke groeten,

Belangengroep Leefbare Dorpen
Werkgroep GroenGeijsteren
Werkgroep Monitoring Hernieuwbare Energie Venray

Voor meer informatie zie:

- Belangengroep Leefbare Dorpen www.groengeijsteren.nl/belangengroep-leefbare-dorpen
- Werkgroep GroenGeijsteren www.groengeijsteren.nl
- Werkgroep Monitoring Hernieuwbare Energie Venray www.energiemonitorvenray.nl